

[Schmidt.]

en ny Folkevilje, der skabes, og som vil Nøden til Livs, der ikke vil sig selv og sine egne Interesser, men som vil Almenvellet.

Man kan sige, at dette er Bemærkninger, der i Grunden kun har liden Tilknnytning til det foreliggende Forslag, og at alt dette jo slet ikke er noget, man kan fremme gennem Lovgivning, en ny Folkevilje skabes ikke ved Diktat herfra. Nej, den kan ikke dikteres herfra, men man prøver dog ikke saa sjældent at diktere noget herfra, f. Eks. det rette Forhold mellem Arbejder og Bonde, selv om man saa bagefter maa konstatere, at det ikke er blevet tilvejebragt. Man maa være klar over, at man kan ikke skabe en ny Folkevilje gennem Lovgivning, det kan man ikke gøre i sin Egenskab af Folketingsmand. Men Folketingsmænd er jo ogsaa lidt mere end Folketingsmænd, Folketinget selv er en Repræsentation af Folket, og saaledes maa det alligevel være en Sag, der kommer Folketingsmændene ved, naar det virkelig er saa nødvendigt at skabe en ny Folkevilje, der ogsaa paa Frivillighedens Grund tager fat paa Opgaverne og saa, naar det ikke lykkes i tilstrækkelig Grad paa den Maade, skaber Mulighed for at tilvejebringe Disciplin, det vil sige Arbejdstjeneste og andre Ting, hvor man kræver noget af Folk, der vil. Man kan ikke kræve noget, i det mindste ikke med Held, af Folk, der ikke vil.

Naar jeg her taler om at kalde paa Mennesker, at vække disse Mennesker, ved jeg saa godt, at det maaske allermindst er min Opgave og ikke kan være min Opgave at kalde paa danske Mennesker. Men naar jeg staar over for et Lovforslag som dette, saa maa jeg alligevel have Lov til at sige til de danske Mennesker: I kommer ikke videre, hvis det ikke lykkes jer at kalde paa en ny Folkevilje, for at sige det endnu en Gang. Og dermed mener jeg ikke at sige noget, der kan være fremmed for det danske Folk, thi det ligger saa nær at minde om Tider, som har været meget store Tider for det danske Folk, Tider, som man altid kan vise tilbage til, og som har været eksempel-givende ogsaa for andre Folk. Jeg kan f. Eks. nævne den Tid, der repræsenteres af Navne som Dalgas, Tietgen og Grundtvig. Jeg nævner kun disse tre Navne, der repræsenterer de forskelligste Livsomraader. Disse tre Mænds Virke var en Appel til de frivillige Kræfter, til den frie Folkevilje, og derfor blev deres Betydning ogsaa saa stor.

Først naar den frie Vilje er til Stede og begynder at virke, træder Staten til og

disciplinerer ved Love og andet. Men noget saadant synes jeg der er meget lidt til Stede af i Dag. Det er mest politisk Diskussion, men derudover meget lidt. Vil man pege paa noget stort, der er sket, maa det være Arbejderbevægelsen, men den Tid er i Grunden ogsaa allerede forbi, da Arbejderbevægelsen i Kraft af sine Ideer var en saa stor Magt. Nu er den blevet en politisk Magt, og det er ikke saa underligt, at den bruger sin politiske Magt, men det er noget helt andet.

Jeg vil i denne Sammenhæng dog gerne pege paa noget, som man saa ofte henviser til, men mange Gange paa en helt forkert Maade. Man viser gerne hen til Tyskland, naar man taler om Disciplinering, og siger: Tyskerne er et disciplineret Folk. Men naar man siger saadan, mener man det mange Gange, og netop i vor Tid, nedsettende; der er ikke Tale om nogen Frivillighed. Men Sagen ligger helt anderledes. Det er vist rigtigt, at Tyskland netop paa alle de Omraader, hvor man er gaaet til Pligt for alle, er gaaet foran.

Tænker vi saa langt tilbage som til den almindelige Skolepligts Indførelse — almindelig Skolepligt har man jo ogsaa her, men den indførtes vel først i Tyskland —, naa ja, saa var det vel det samme, der her gjorde sig gældende. Forudsætningen var den store Reformationsbevægelse, der satte Mennesker i Gang, Menneskesjæle og Menneskevilje; man vilde selv til Kilderne. Man brugte Oplysningsvejen, og man brugte Skolen, og saa kom den almindelige Skolepligt. Men den var aldrig kommet, uden at denne store, frie Bevægelse var gaaet forud.

Og den almindelige Værnepligt, som Tyskland ogsaa gik i Spidsen med, men som man jo ogsaa har her nu — ja, den havde man heller aldrig kunnet gennemføre, hvis den ikke var udsprunget af Frihedskampen under de Napoleon'ske Krige, hvor Folket frivilligt stillede sig. Da man saa havde et Folk, der *vilde*, ja, da kunde man ogsaa indføre den almindelige Værnepligt.

Og hvad De oplever i Dag, hvad De er Vidne til, hvad vi alle er Vidne til: Arbejdstjenesten i Tyskland og en Ungdomsorganisation, der omfatter alle — det vilde være fuldkommen utænkeligt, dersom det frivillige ikke var gaaet forud. Og ogsaa her er Tyskland gaaet i Spidsen. Der var jo i udstrakt Grad almindelig frivillig Arbejdstjeneste og en blomstrende Ungdomsorganisation, før man gik til at gøre det til noget alment.

Derfor mener jeg, at der heller ikke i